

Noviny z Čech.

(Ost nástavek vstavních dopravníků)

NYZ v Praze 31. ledna '94.

Německá politika odvíjí se v Rusku. — Ve Vídni ticho. — Český sněm. — Zemědělská rada pro král. české. — Omladina. — Drobnotiny.

Německá politika odvíjí se k Rusku. Tak alespoň všeobecně udává se při čínském smíru mezi knížetem Bismarckem a německým císařem Vilémem II. Tento hravý panovník sestoupil sám se své výše a vyjel svéráznému kanceléři vatfio. Nikdo se neklame o příčině tohoto kroku. Vilém II. roznášel si po Bismarckově odchodu Rusku na smrt. Zapadla cestička z Berlína do Petrohradu a na ní nakupilo se vysoko sněhu a ledu.

Výsledkem protiruské politiky byl nezdár národohospodářský, zejména celá válka, která se stále přičiňuje. Tyto mraky Německu vědí škodu a mimo to jsou mu nepohodlny, neboť politický barometr ukazuje od Francie bouři. Proto stájí se státi mají být Rusové usmířeni. K účelu tomu dle snů Vilémova píše se hodí starý makléř Bismarck. Jenže jak má to v Rusku na maděra a tak je otázka, budeli německému císaři smír platit? My nebyjeme.

Než přece uvádíme zprávu o tomto obratu, aby i naše české krubry, Rusku dosud valně nepřelíci upozorily se na to, že ctili Němce potřebou Rusku dobře vycházet a s Ruskem počítat, tím spíše že i my musíme si slediti ruských batůšků. Z čehož Němce strach, toho přtež nám prospěti musí! A sympatie a přtež ruského kolosa, jakým je Rusko, ta za něco stojí.

Ve Vídni za to ticho. Aspoň zdánlivě. Vídeňáci, jejich politikové mají dnes oči upřeny hlavně na Rusko, kde krize předešle označená má být. Jiné země mají pro Vídeň důležitost jen svými sněmy a jejich úct, o níž jsme minule psali. Antisemičtí proudy, které se jeví na Vních, zejména v zemích slovanských, zaráží vládu. Proto naléhá na haličské Rusy, aby do slovančské koalice nevstupovali.

Páni dobrodružové vědí, přijdeli posice i na Halič a dostaneli se m také antisemitismu, že jsou raceni. Však jak dlouho i Halič olá proudy doby. Zda může strana v zásadách tak ztrouchnivělá jako pou polští stančici, zadržeti sociální ay, které pozvolna Evropu zaplaví: Evropu svým zákonodárstvím ústřednickou, sblíhou!

Český sněm za všeobecného ticha o živějších scénách dřívějších práven tak živouš. Komise jeho nejdu a prací hotovy a tak melou se a drobné petice a co nebývalo — z nedostatku práce nové volby, avé vykonané (Černoorský, Škara-Kramář, Prokopec, Leminger) eréž dřívě a jindy musily na schvátiti čekati 2 — 3 leta, mnohá i šest!

V komisech klepá se hlavně rozčet za rok 1892-3 a na rok 1893-4. V tom stávají se mnohdy episky, které stojí za povšimnutí. Na př. va "Hlasu Národa" Al. Bráf, zeť e národa ra pensí, hlasuje vždy s lict, totiž s Němci a se šlechtou ti Čechům mladým i starým. Žť tentýž člověk hlasoval nejno proti tomu, aby Národnímu díu byla zvýšena subvence, tak oval a podepsal šlechtické proení, kterým návrh Vašatého na ení nejvyššího soudu v Praze se podporuje.

Podobně prohlášení podepsali i uenci a tak věrně dle našeho tušení mise pro tento důležitý státoprávkrok se ani nesešila!

Pomocí pana Bráfa. At potom tů někdo přijde se staročeským tnký. Tu je máte.

Mimo rozpočtovou horlivě pracuje komise školáká, která upravuje platy učitelů. Předem její je skoro hotova a dostane se letos asi k vyřizení. Novou úpravou nesplní se všechny požadavky učitelů, ale něco přece se stane. Celkové zvýšení těch platů bude obnášet skoro milion náků do nového. Však počase budou žiti učitelé čekatí znovu. A po právu. Či je to plat máli učitel po 10 letech otmény 500, nejvýše 800 zl. A pol učitel 350 nejvýše 450 zl.?

Mimo rozpočet a úpravu platů učitelů vykonal český sněm, vlastně koalici německo-šlechtická (i návrh Vašatého pomíjme) jedou upravu. Jak známo, podal dr. Podlipný a souduzi návrh na zrušení výměněného stavu pro Prahu a okolí. Návrh dostal se šťastně až na denní pořádek do sněmovny a tam hned v prvníh čtení — šlechta a Němci jej zamítli. Pro návrhavorně hlasovali Staro a Mladochši, proti návrhu šlechta a Němci a s nimi známé řemy Bráf, Garzábek atd. Páni nedopřáli návrhu ani toho nepatrného zastoupením, aby byl přidělen komisi. Ta mohlá jej, jak by také byla učinila, sloužící pohříbiti. Šlechta a s ní výtečníci Bráf et tutti kvantí si pospíšili a zamítli návrh hned. Tato bezohlednost šlechty ovšem bude pomstěna. Dočteme se o tom ještě dále. S panem Bráfem a jeho osobním žurnálem "Hlasem Národa" už český lid sám zatočí.

A ještě něco ze sněmu. O museu českém.

Již před čtrnácti dny byla na denní pořádku sněmovním zpráva rozpočtové komise o tom, co státi se má se starou budovou musejní na Příkopě. Rozpočtová komise usnesla se, jak známo, že předek budovy té má býti ponechán Zemské bance, aby tam vystavěla palác pro účely své, zadní pak část se má býti prodána podnikateli soukromnému. Na stavbu uměleckého průmyslového musea, pro něž dle původního plánu měla býti budova adoptována, že má býti z fondu zemského věnován obnos 300,000 zl.

K návrhům těm podali Němci votum minoritní, aby totiž na stavbu budovy pro průmyslové museum věnováno bylo pouze to, co se strží za zmíněnou již zadní část musejního pozemku. O záležitosti té mělo býti — jak jsme již svrchu připomenuli — rozhodnuto již před čtrnácti dny, však mimo nadání sniat byl do tyčny odstavec nejvyšším zemským maršálkem z denního pořádku. Na žádost komise, jak pravil knize Jiří Lobkovic, což znamená, že na žádost veikostatkářů a Němců. Páni Němci totiž spekulovali na koalici, chtěli při této příležitosti vytlouci též něco pro sebe. Žádali totiž, aby také jim povolilo se, tušme že asi 150,000 zl. na stavbu budovy pro průmyslové museum liberecké. A na veikostatkářské straně jevila se k tomu, jak rozumí se samo sebou, ochota, leč tu přihlásili se také Plzeňští, kteří vám právem žádali totéž, oč ucházeli se se Němci pro Liberec.

Záležitost dostala se následkem toho znovu do rozpočtové komise a tam usneseno, aby konáno bylo o ní dřívě šetřením a sice v Plzni i v Liberci. A osud staré boudy na Příkopě? Máme obavu, že letos rozhodnuti již nebudou. Páni Němci trvají na svém minoritním votu a veikostatkáři, kteří usnesli se o věci, jak shora naznačeného, již před koalici, nevědí nyní, kudy kam. Z příčiny té asi věc se oddloží a prázdná, oprýskaná, zanedbaná budova na Příkopě snad po celý rok bude ostouzeti pražské kosoře. Proč aspoň tam nebyli nájemníci aspoň rok ještě v budově ponecháni? Kdyby obava naše se splnila, nevíme, jak by při nynějším stavu finančí zemských mohla býti ospravedlněna finanční škoda, která tím vznikne.

Zemědělská rada pro království české je právě svolána. Jak známo, jest nová tato instituce dědičkou bývalé "vlástencko-hospodářské společnosti pro království české a staré zemědělské rady," v níž byli Čechové i Němci společně zastoupeni. Panktacími rozdělila se zemědělská rada v odbohy dle národnosti a to v český a německý. Leč jaký to rozdíl dnes v oboru českém! Druhdy ve starých výše označených ústavách vládli Němci a šlechta se svými rady a inspektory, kdožto český sedláček v kontě poněkud tu žmolil svoji vydovku. Dnes pak sebevdomý a svobodomyšlný český rolník jinak se na pány dívá. Poslední volby, právě skončené do zemědělské rady, jak jsme tušili, dopadly na prospěch svobodomyšlné strany.

V sobotu 27. ledna konalo se valné shromáždění delegátů do zemědělské rady a toto zvolilo 90 hlasy se 130 členů svobodomyšlných pětadvacet členů výboru českého odbohu. Starochši, přivrženoci A. Šratného a šlechtici propadli, dostavše sotva 40 hlasy. Mezi těmi hlasy byly hlasy vládnou jmenovaných delegátů. Šlechtie nevolen ani jeden. Je to odveta za jejich politiku a za jejich zastouzení svobodomyšlné strany. Šlechta a její orgány zle nyní naškají. Propadnutí, vzdor tomu, že usilovali o kompromis, mrazí je velmi.

Vědět ostatně a tuší, že podobná radost stane se jim nyní častěji. Inu věru jen po zásluze. Páni neznají lid, spílají mu, nuže lid zase nezná vrchnosti.

Omladina a její proces táhne se do nekonečna jak jsme psali. Nyní právě je na řadě výsledků svědků. Ale jači jsou to svědci! Strážníci, tajní, lidé pochybné pověsti i darebové. Leč ani tito, přece hodně na vládě závislí lidé nevědou mnoho dokazati. O celá řadě obžalovaných nevědí pranic a co o několika svědčít, toť nejasno, pochybný. A obžalovaní dovolávají se zase svědků proti těmto udajům, ba tvrdí, že vyšetřující komisař policejní Olič učinil nátlak na obžalované, aby se přiznali k tomu, co učinili, že jednal i hrozbami svědky k odkazu o vině obžalovaných, že s Mrkvou prý kdysi v Budějovicích děl na letním bytě — krátce, že tento policejní komisař vlastně obžaloba sám zaranžoval!

Kdo proces sleduje, toho bezděky zmocňuje se přesvědčení, že stalo se sice několik kousků mladických, ale ty že byly učiněny národem agentů provokatérů a z těch několika kousků, že uměle sletována a do světa byla puštěna obžaloba celého národa.

My psali tedy hned s počátku jedin pravdu.

Minulý týden vyslyšáni byli ve smés svědkové: strážníci, špiclové, usvědčení darebové, kteří obžalovaným byli do cel vepáni, aby na nich něco vytáhli a také vyslyšáno i několik "opilců z povolání." To jsou svědectví pak!

Výsledek procesu čeká se s napjetím.

Úmrtí připravilo nás o několik výtečků. Zemřel přede vším vynikající mechanik prof. Salaba na české technice a znamenitý matematik dr. Em. Weyr.

Výdělek státu, beztoho tak málo z Čech těžícím, dá český sněm! Přes všechny námítky usnesl se výbor rozpočtový na tom, aby pozemky ve Slupech a v Apolinářské ulici ležící byly prodány eráru. Má býti na rozsáhlém tomto prostranství, kde nyní nálezá se filiálka ústavu pro choromyšlné s rozsáhlým zahradnickým hospodářstvím, vystavěna řada škol a vědeckých ústavů.

Ačkoli jest vědná škoda každého nezastaveného pozemku, každého stromečku a každého keře uvnitř města, nenamítali bychom pranic-

ho, kdyžby odstraněn byl o štůd ústav jen mnohem lépe hodí se na venkov, než do velkoměstského ruha. Však nutnoji již, aby země zbravila se majetku svého, potom nechť si její dá také jak ráceji expliat. Pozemky, které mají býti postoupeny eráru, mají rozsah 20 jiter, tedy 32,000 čtv. sáhů a že přes nevhodný, podvádní na svahu ležící tamnější terrain nebyla by cena 50 zl. za čtv. sáh přemětna, dověděl nám každý kdo pražské pozemky umí ceniti. Však co nabízet se semí za tyto pozemky a s jakou cenou chce se země spokojiti? Ne více než 600,000 zl. za celý komplex, tedy 12 zl. 75 kr. za čtv. sáh.

Omlouvá se to ovšem, že stát nákladem svým vystaví na pozemcích těch ústav, které školství výsoce povznesou a budou hlavnímú městu k ozdobe a že tedy jest povinností země, aby státu usnadnila provedení podniku těch.

Dobrý, však nentili to povinností státu a nemáli toto království, jež tolik milionů odvádí do pokladny státní, oprávněné nároky, aby dostalo se mu ústav, jaké v jiných městech, najmě ve Vídni, a vejkým přepychem dávno již zřteeny jsou? Kdyby království české mělo bohaté fondy, ještě bychom ničehož proti tomu nenamítali, však známo je, jak si zeměti hospodářové právě nyní hlavu lámou, jakým způsobem povznesí finance zemské a čeho učiniti třeba, aby země dostála povinnostem svým.

Budeli slupská filiálka zrušena, nezbuďte ničeho jiného, než přeložiti ji na venek a vystavěti opět velký moderní ústav, takový asi jako v Dobruanech. A sáčšili na to obnos 60,000 zl. nevíme.

Zástupcové lidu měli by věc náležitě uvážiti a měli by míti zejména na zřeteli, jak stát pečuje o své finanční zájmy, jak je chrání a co dá si zaplatiti za svůj majetek.

Novinky jiné nejsou. Či je novotou, že se u nás stále ještě konfisku je, zakazuje a rozpouští — že se konají domovní prohlídky atd.

Toho si zde už nikdo ani nepovšimne. Užíváme masopustu a při mfrné, stále skoro bez sněhu zimě, tančujeme na šibčinkách, merendách a zábavách.

Jeme to paličáci, co?

Záležitosti Č. R. V. V. S. v Neb.

Rushville, Neb., 14. února, 1894. Sešli jsme odbývali poněkud pozdě. My o ničem nevěděli. Obrželi jsme upozornění od p. řiditele, psal 28. ledna, my obrželi zprávu až 12. února, 1894, proto nám nebylo možno schůzi dřívě svolat.

Družstvo Nová Doba odbývalo schůzi dne 14. února, 1894.

Dle náhleku pana řiditele navrhum do sjezdu: Vác. Kříž, Dodge; J. V. Holeček, Niobrara; J. F. S.)bota, Praha.

1. Ano. — 2. Ano. — 3. \$2.00.

4. a 5. Řiditel. — 6. Ano.

Členové byli súčasčtění schůze následující: Předseda Fr. Škoda, jed. Fr. Bártů, Vác. Pisačka, Jan Havlík, Jan Černý, Fr. Havlík, Pavel Kouba, Fr. J. Havlík.

Zimní jízda

nepotřebuje zrovna býti nepřijeanou cestou.

Dobře vytopené vlaky v únoru jsou právě tak pohodlné ve své době jako dobře provětrané v červenci.

Vlaky Burlingtonské dráhy jsou dobře vytápěné a jízda do Denver, Chicago, Kansas City neb Deadwood, v takovém vlaku nyní v zimě jest se své stránky též příjemnou.

Hledte aby byly vaše lístky vystaveny "přes Burlingtonskou." To jest právě ta železnice pro středozimní cestování.

Městská listková úřadovna, 1324 Farnam ul. 49—5k.

NEBRASKA.

— V Lincoln bude se stavět nová vyšší škola nákladem \$75,000.

— Ve Fremont vznikl ve středu požár ve škole v západní části města a poškodil jí v obnosu \$4000.

— V pondělí minulého týdne shořely přibytky T. Rossa a W. Essera v Nebraska City.

— V hotelu Denver House v Hartings vznikl požár minulou středu a poškodil osou vrchní část.

— V Kearney ježná se o vydání úpisů za \$60,000 za účelem rozšíření a prohloubení kanálu tamějšího, který vodní sílu poskytuje.

— V David City zemřel ve středu pan Josef Šrámek, starý osadník Nebraska, který dřívě bydlil ve Sebuyler a krátkou dobu též v Omase.

— V Beatrice souzen byl farmer Wood, který minulě léto zadržel v poli jistého mladíka, jenž se krátil na melouny. Porota uznala vrahu nevinným.

— 39. sjezd řádu Hibernians of America bude odbýván v Omase, 8. května. Asi 8000 členů této organizace u příležitosti té do města našeho se očekává.

— V Boone přišel o život mladík jménem King. Navštívil jej přítel jeho a zahrával si s revolverem, o němž ovšem myslil, že není nabítým. Náhle však vyšla rána a zasáhla Kinga do čela, usmrtil jej.

— V Nebraska City byli dáni v obžalobu Z. T. White a H. W. Hochrat, jsouce obvinění, že sekretáři Mortona a jeho syna obrazně v parku oběsili a tím urážky se dopustili.

— V Lincoln vznikl v úterý dne 20. t. m. požár ve Funkově Operním domu a brozil mu zničením. Úsilí hasičů podařilo se odvrátiti škazu úplnou, ač dolní poschodí tudovy, v němž několik obchodů se našlo, valně bylo poškozeno.

— Vrchní soud rozhodil, že státní pokladník nemůže a nesmí ukládati peníze základního fondu školního do banky, jelikož ústava zřejmě praví, že základní fond školní nemůže být půjčován neb ukládan jinak, než na úpis Spojených Států, státní a okresní.

— Ve Sprague zastřelil v úterý S. Jones, jednatel M. P. dráhy z Walton, tamějšího občana Pecka. Sešli se na ulici a dali se do hádky, která skončila střelbou a smrtí Peckovou. Praví se, že příčinou toho bylo dávné nepřítelství mezi oběma, vzniklé z příčin politických. Vrah přešli.

— Pro členy výpomocných spolků zajímavou otázkou rozhodil soud krajský v Plattsmouth. Výpomocné spolky, čili spolky půjčovní a stavební obyčejně zadávají půjčky drazebně, totiž těm, kteří největší premii čili srážku peněz dají. Jelikož zákon v tomto státu praví výslovně, že požadování vyššího úroku neb jiných poplatků spolky výpomocnémi nemá být považováno za lichvu, mělo se za to, že požadování premii je zcela v soulase se zákonem. V Plattsmouth však vznikl nedávno soud, kdy tamnější spolek výpomocný žaloval jednoho členu pro neplacení a tento dovozoval na svou obranu, že neobdržel plnou sumu, nýbrž musel dáti velkou srážku a platit úrok na sumu plnou a proto že pohledávka spolku není taková, jak byl žalován. Soud uznal jeho důvody za podstatné a na místě \$1500.69, na které spolek žaloval, dal rozsudek pouze na \$792.27. Spolek se ovšem s rozsudku odvolal k vrchnímu soudu.